

Vlnr: Alexandrine - *Cirque Toni Boltini*,
Frank Creton - *The Dancing*, Hollie Witteveen - *Hero*,
Michael van Rijckevorsel - *Fantasie*

Lichtvoetige beeldvertellers

DIRK VAN GINKEL

Binnen Museum Belvédère bestond de behoefte aan een 'lichtvoetige' zomertentoonstelling, zegt Han Steenbruggen. „Vorig jaar hadden we de expositie *Als de Dood*, een mooie groepstentoonstelling over een gewichtig onderwerp. Door het onverwachte overlijden van onze medewerker Susan van den Berg kreeg die tentoonstelling voor ons een wel heel bittere bijklank. De huidige expositie is daar in zekere zin een reactie op. We hadden de behoefte aan een meer optimistisch, lichtvoetig zomerprogramma.”

Wat het museum nu laat zien is een collectie kunstwerken van elf schilders die je kunt beschouwen als beeldvertellers. Ze hebben allemaal de behoefte zich verhalend uit te drukken. Soms op een illustratieve manier, soms cartoonesk, soms stripachtig en soms meer traditioneel. De tentoonstelling is met zijn vele tientallen werken een welhaast kaleidoscopische presentatie van kunstzinnige mogelijkheden.

Een van de eerste kunstenaars die Steenbruggen voor deze expositie uitnodigde, was de in Kampen geboren Barend Blankert (1941-2023), die docent was aan de Academie Minerva in Groningen. „Hij was een kunstenaar die realistisch werk maakt en eerder thuishoort in een ander museum. Maar tijdens een bezoek aan hem kwamen er tekeningen boven water uit het begin van de jaren 60. Hij was toen net begonnen als kunstenaar en wist niet goed wat hij met zichzelf aan moest. Hij beeldt een jongeman af die heel weifelend in het leven staat, als iemand die ergens op wacht maar niet weet waarop. Er gaat een heel verhaal schuil in een enkel beeld. Hoewel deze tekeningen veel voor Blankert betekenden, had hij er nooit iets mee gedaan. Ik vond ze prachtig. En omdat ze zo anders waren dan zijn latere werk pasten ze wel mooi in ons museum.”

Ook bij een andere kunstenaar die Steenbruggen de afgelopen jaren leerde kennen, staan de jeugdjaren centraal. Michael van Rijckevorsel (1954), die een teruggetrokken bestaan leidt in het noorden van Groningen, maakt werk zoals je dat zelden ziet. Fantasieën droombeelden in potlood, inkt en aquarel waar Van Rijckevorsel toelichtende teksten in verwerkt. Zoals bij het werk *De egel wil door het vuur*: 'De egel wort door 't vuur aangetrokken. De hond hep ik erbij verzonnen'.

Steenbruggen kwam hem dankzij kunstenaar Gosse Koopmans op het spoor en was meteen enthousiast. „Zo authentiek, zo eigen, zo anders dan anders. Onvoorstelbaar mooi om het hier te mogen presenteren.

Alles wordt thematisch bijeengehouden door zijn persoonlijke geschiedenis.”

Opmerkelijk is ook het werk van Hollie Witteveen (Leeuwarden, 1948). Hij is van huis uit graficus en gewend te werken op het kleine formaat van de etsplaat. Op zeker moment ontdekte hij de uitdaging van het schilderen op grote doeken. Steenbruggen: „Hij is toen als kunstenaar in de huid gekropen van zichzelf als 7-jarige en begon te werken in de beeldtaal die past bij die leeftijd. Expressief, argeloos en onbevangen.”

RODE DRAAD

Steenbruggen ziet een duidelijke rode draad in de expositie. „Vrijwel overal zie je terug hoe de kinder- en jeugdjaren een kunstenaarschap kunnen vormen. Het werk van Erik Mattijsen (Veenendaal, 1957) is daar ook zo'n prachtig voorbeeld van. Zijn vader handelde in conserven en spaarde etiketten van verpakkingen. Zijn zoon toont hier nu geschilderde wandtableaus van winkelinterieurs met de verpakkingen van vroeger.”

Maar er is nog een andere rode draad: kunst, zowel het maken als het beleven ervan. In het werk van Frank Creton (Nickerie, Suriname, 1941) wordt uitbundig gedanst en gemusiceerd, in de interieurtekeningen van Pieter Hermanides (1932-2019) hangt stevast kunst aan de muur, Marcel Reijerman (Arnhem, 1958) verbeeldt de vinger God's en Jantien Jongsma (Harlingen, 1965) geeft het moderne leven weer als een theatrale choreografie van kleurrijke passanten in een stedelijk décor. De in Nederlands-Indië geboren Alexandrine Gortmans (1903-1980) schildert kleurrijke optredens van Circus Toni Boltini.

In het werk van Mirjam van Houten (Beetsterzwaag, 1977) wordt het kunstthema nog het mooist verbeeld. Haar presentatie *Het museum* is ook de meest directe weergave van de invalshoek van de expositie *Verhaald-Verbeeld*. Haar uitgangspunt is de vraag: wat gebeurt er met je als je in een museum geraakt wordt door een schilderij? Ze verwerkt haar antwoord in een reeks

“
WE HADDEN
BEHOEFTE AAN EEN
OPTIMISTISCH
ZOMERPROGRAMMA

Vrolijkheid, vertedering, mededogen en soms ook schrik... *Verhaald-Verbeeld* in Museum Belvédère in Heerenveen, waarin elf 'beeldvertellers' een eigen kamerpresentatie hebben, roept veel verschillende emoties op. Directeur Han Steenbruggen vertelt over deze grote en veelzijdige expositie.

verhalende beelden die ze gaandeweg de expositie pas voltooit. De twee nu nog blanco tekenvellen aan het eind van de serie maken duidelijk dat het vertellen en verbeelden nog aan de gang is.

Hoofdpersoon is een oudere, alleenstaande heer die door een bezoek aan een museum geïnspireerd wordt om zelf kunstzinnig aan de slag te gaan. Hij koopt bij de firma Kwast & co allerlei materialen en slaat thuis aan het beschilderen van papier en het knippen van allerlei vormen. Zo maakt hij onder andere prachtige vitrages en voorwerpen voor zijn huiskamer.

Verhaald-Verbeeld verrast, ontroert en verbaast maar doet je soms ook even schrikken. Tussen de uitbundige muziekschilderijen van Creton hangt ook een werk met de titel *Beating Slave*. Steenbruggen: „Hij heeft zoveel schilderijen gemaakt over het slaver-

nijverleden, misschien is het zelfs wel zijn hoofdthema. Ik moest het wel laten zien. Hetzelfde geldt voor het weemoedige werk van Diederik Gerlach (Den Haag, 1956, red.). Het is een gevoel dat duidelijk doorklinkt in onder andere de schilderijen die hij maakte naar aanleiding van het overlijden van zijn moeder. Het hoort allemaal bij het leven en dus bij de kunst. Dus alleen maar luchtig en lichtvoetig is het ook dit keer niet geworden.”

Erik Mattijssen en Han Steenbruggen bij *L'epicerie du monde* van Mat-tijssen.

FOTO: NELINE RAVENSLOOT